

2023/0464M(NLE)

28.11.2023

STANOVISKO

Výboru pro mezinárodní obchod

pro Výbor pro rozvoj

obsahující návrh nelegislativního usnesení o uzavření Dohody o partnerství mezi Evropskou unií na jedné straně a členy Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS) na straně druhé (2023/0464M(NLE))

Zpravodajka: Samira Rafaela

PA_NonLeg

NÁVRHY

Výbor pro mezinárodní obchod vyzývá Výbor pro rozvoj jako příslušný výbor, aby do návrhu usnesení, který přijme, začlenil tyto návrhy:

1. vítá uzavření jednání o nové dohodě o partnerství mezi Evropskou unií a členy Organizace afrických, karibských a tichomořských států (OAKTS) a zastřešující cíle, které si tato dohoda vytkla ohledně dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN a dodržování Pařížské dohody; trvá na tom, že Parlament měl udělit svůj souhlas před tím, než Rada rozhodla o prozatímním provádění dohody, která nahradí dohodu z Cotonou; zdůrazňuje důležité politické, hospodářské a kulturní vztahy mezi EU a zeměmi OAKTS; zdůrazňuje, že EU přispívá k udržitelnému hospodářskému rozvoji zemí OAKTS a k posílení jejich postavení v rámci celosvětového obchodního systému; zdůrazňuje, že dohoda, která nahradí dohodu z Cotonou, nezmění obchodní ujednání mezi EU a zeměmi OAKTS, jejichž partnerství bude i nadále založeno na samostatných obchodních dohodách a nástrojích, zejména regionálních dohodách o hospodářském partnerství (EPA) a systému všeobecných celních preferencí (GSP); vyzývá Komisi, aby zajistila, aby se všechny její obchodní nástroje zaměřené na země OAKTS, jako jsou dohody o hospodářském partnerství, systém GSP a pomoc na podporu obchodu, vzájemně posilovaly a sladily se zásadou soudržnosti politik ve prospěch rozvoje;
2. vítá celkový cíl dohody, která nahradí dohodu z Cotonou, kterým je podpora začlenění zemí OAKTS do světového hospodářství; zdůrazňuje, že dohoda obsahuje kapitolu o obchodní spolupráci, která znovu potvrzuje závazek provádět a posilovat dohody o hospodářském partnerství a stanoví demonstrativní seznam společných priorit a ustanovení týkajících se obchodu a udržitelného rozvoje, usnadnění obchodu, obchodu se službami, podpory multilateralismu a odstranění necelních překážek; vítá zejména odkazy na sociální, environmentální a pracovní normy, sociální odpovědnost podniků, odpovědné chování podniků a dodržování práva na regulaci v rámci celé dohody;
3. zdůrazňuje, že klíčovou úlohou dohod o hospodářském partnerství mezi EU a africkými zeměmi by měla být podpora dlouhodobého udržitelného rozvoje, snižování chudoby a posilování regionální integrace; uznává rozdílné názory na dohody o hospodářském partnerství a vyzývá Komisi, aby je řešila budováním důvěry a vzájemného porozumění, pokud jde o přínosy těchto dohod a jejich úskalí; věnuje pozornost možným pozitivním i negativním dopadům, které by nová dohoda o partnerství mezi EU a členy OAKTS mohla mít na obchod v rámci Afriky; trvá na tom, že případným negativním dopadům na obchod v rámci Afriky je třeba zabránit a řešit je v úzké spolupráci s našimi africkými partnery; vyzývá Komisi, aby podporovala politickou, finanční, technickou a politickou pomoc poskytovanou zemím OAKTS na základě vyhodnocení jejich potřeb, zejména africkým partnerům, v zájmu hladkého provádění africké kontinentální zóny volného obchodu s cílem podpořit obchod v rámci Afriky; trvá na tom, že veškerá obchodní ujednání se zeměmi OAKTS je třeba doplnit o budování kapacit a technickou pomoc s cílem účinně podpořit jejich provádění; opakuje svůj požadavek, aby před zahájením jednání o nových dohodách o hospodářském partnerství byla provedena hloubková analýza dopadu těchto dohod na místní ekonomiky, regionální integraci, hospodářskou diverzifikaci a cíle udržitelného rozvoje;

4. vyzývá Komisi, aby zajistila, že dohody o hospodářském partnerství mezi EU a africkými zeměmi budou přínosem pro obchod v rámci Afriky a pro africké obyvatelstvo;
5. znovu vyzývá Komisi, aby zavedla opatření, jako je zákaz dovozu výrobků spojených se závažným porušováním lidských práv, jako je nucená práce nebo nejhorší formy dětské práce; zdůrazňuje, že je důležité začlenit cíl boje proti nucené práci a dětské práci do kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji v obchodních dohodách EU;
6. trvá na tom, že ustanovení dohody týkající se obchodu a investic musí být uzpůsobena tak, aby z nich měly prospěch všechny strany a zajistilo se tak spravedlivé partnerství; zdůrazňuje, že je třeba nalézt správnou rovnováhu přínosů mezi EU a zeměmi OAKTS v souladu s právy a povinnostmi jednotlivých stran vyplývajícími z dohody, která nahradí dohodu z Cotonou; vyzývá Komisi, aby zaručila, že země, občané a odvětví EU i OAKTS budou mít z obchodních vztahů prospěch; vyzývá Komisi, aby prosazovala udržitelný a inkluzivní rozvoj a růst; vyzývá Komisi, aby zajistila, že uvedená dohoda bude základem pro posílení hospodářských vztahů mezi smluvními stranami vzájemně prospěšným způsobem, zvýšení podílu podniků z EU i OAKTS na světovém trhu a posílení postavení místních podnikatelů a malých a středních podniků; zdůrazňuje, že by se při tom měla zohlednit příslušná úroveň jejich rozvoje, mělo by jim být umožněno chránit svá vznikající průmyslová odvětví, podporovat drobné zemědělství a splňovat unijní a mezinárodní normy udržitelnosti pro vývoz svých zemědělských produktů; vyzývá Komisi, aby se při přezkumu dohod o hospodářském partnerství účinně zabývala přístupem výrobců ze zemí OAKTS na trh EU a tento přístup konkrétně zaručila; vyzývá Komisi, aby v souladu se svým závazkem v rámci Klimatického paktu z Glasgow podporovala udržitelné investice s cílem rozvíjet digitální a zelenou infrastrukturu v zemích OAKTS a zároveň zajistila odpovědné hospodaření s přírodními zdroji a surovinami;
7. vyzývá Komisi, aby podporovala veškeré činnosti související s rozvojem vědy, technologií, výzkumu, inovací a digitální transformace, které významně přispívají k urychlení udržitelného rozvoje, a aby podporovala země OAKTS v jejich rozhodném úsilí nastoupit tento proces; trvá na tom, že provádění obchodních ustanovení nové dohody o partnerství OAKTS–EU musí přispívat ke stimulaci a zvyšování strategických investic, vytvářet pracovní místa, posilovat úlohu soukromého sektoru a posilovat hospodářskou a obchodní spolupráci a nesmí při něm být nikdo opomíjen;
8. připomíná, že je důležité podporovat drobné zemědělce a rozvoj místních a regionálních produktů a trhů, vyhnout se prosazování modelu zemědělství zaměřeného výhradně na vývoz a posilovat struktury oběhového hospodářství, vnitroregionální obchod a obchodní spolupráci, což by mohlo přispět k tomu, že nebude docházet k dalšímu odlesňování a zabírání půdy;
9. vítá závazek smluvních stran podle článku 83 dohody „přijmout opatření k boji proti vyhýbání se daňovým povinnostem, daňovým únikům a dalším škodlivým daňovým praktikám“; vyzývá EU, aby podporovala země OAKTS tím, že bude bojovat proti nezákonným finančním tokům a daňovým únikům, jichž se dopouštějí společnosti z EU a nadnárodní společnosti, s cílem zajistit, aby byly daně placeny tam, kde jsou vytvářeny zisky a reálná ekonomická hodnota, aby se zastavila eroze základu daně

a přesouvání zisku;

10. vyzývá EU, aby přezkoumala omezení vývozních daní, ustanovení nad rámec Světové obchodní organizace (WTO plus) a ustanovení o obchodních aspektech práv duševního vlastnictví ve stávajících dohodách o hospodářském partnerství a budoucích dohodách o obchodu a spolupráci se zeměmi OAKTS;
11. zdůrazňuje, že ustanovení o udržitelnosti by měla být zakotvena v cílech a závazcích, na nichž se obě strany dohodly; uznává, že výklad udržitelnosti se může u jednotlivých smluvních stran lišit, a je si vědom rozdílnosti úrovně rozvoje i politických priorit smluvních stran; vyzývá k posouzení rozdílů ve výkladu a uplatňování dohody, která nahradí dohodu z Cotonou, což by mohlo vést k lepšímu pochopení společných cílů udržitelnosti všemi stranami a podpořit zásadu svobodného předchozího a informovaného souhlasu OSN; vyzývá k systematickému začleňování vymahatelných kapitol o obchodu a udržitelném rozvoji do všech v současnosti vyjednávaných i budoucích dohod o hospodářském partnerství;
12. připomíná závazek Parlamentu k Zelené dohodě pro Evropu a vítá obchodní iniciativy, které přispívají k dosažení jejích cílů, mimo jiné mechanismus uhlíkového vyrovnání na hranicích a legislativní návrh o povinné náležitě péči; trvá na tom, aby Komise pečlivě sledovala dopad těchto iniciativ na obchod mezi EU a zeměmi OAKTS a předložila doprovodná opatření ke zmírnění případných krátkodobých narušení; je přesvědčen, že tyto legislativní iniciativy povedou v dlouhodobém horizontu k odolnějším a udržitelnějším globálním hodnotovým řetězcům, z nichž budou mít prospěch občané a podniky v EU a v zemích OAKTS;
13. vyzývá africké a evropské orgány, aby bojovaly proti nezákonným finančním jevům, proti úniku kapitálu, systémům vyhýbání se daňovým povinnostem a ztrátám národního příjmu v důsledku snížení sazeb, které odpovídají dvanáctinásobku ročního objemu oficiální rozvojové pomoci;
14. zdůrazňuje prozatímní dohodu o zahájení dialogu mezi EU a zeměmi OAKTS o otázkách týkajících se základních práv a dalších podstatných prvků; uznává, že v dohodách o hospodářském partnerství je přítomna výrazná složka týkající se lidských práv; připomíná právní postavení dohody, která nahradí dohodu z Cotonou, včetně ustanovení o jejím pozastavení v čl. 101 odst. 8 v případě porušení doložek o lidských právech; zdůrazňuje důležitost politického dialogu a konzultačních postupů pro zajištění účinnosti těchto doložek a vyzývá Komisi, aby zaručila správné uplatňování doložek o pozastavení v případě porušení podstatných prvků dohody, jako jsou ustanovení týkající se lidských práv, demokratických zásad a právního státu; zdůrazňuje, že pozastavení platnosti ustanovení by nemělo poškozovat obyvatelstvo, ale mělo by se zaměřit na osoby odpovědné za porušování těchto podstatných prvků; zdůrazňuje význam dialogu a strukturované a účinné spolupráce s občanskou společností při provádění dohody, a to i v případě obchodních otázek, neboť to zajistí transparentnost, odpovědnost, řádnou správu věcí veřejných a dodržování demokratických zásad a podpoří to podstatné prvky; vítá začlenění mechanismu konzultací jako pozitivního a charakteristického rysu dohody; dále vítá výrazný parlamentní rozměr dohody a zavazuje se k monitorování jeho provádění;

15. silně vyzdvihuje důležitou vazbu mezi obchodem, vymýcením chudoby, bojem proti nerovnostem a podporou udržitelného rozvoje za předpokladu, že budou zřízeny odpovídající instituce; vyzývá Komisi, aby Parlamentu podala zprávu o tom, jak obchodní a investiční aspekty dohody přispívají k dosažení cílů udržitelného rozvoje; důrazně upozorňuje na to, že cíle udržitelného rozvoje je důležité zohlednit v procesu revize dohod o hospodářském partnerství; vyzdvihuje úlohu žen a mladých lidí v ekonomikách a společnostech zemí OAKTS; uznává, že obchodní a investiční ustanovení dohody obsahují vhodná opatření k zajištění důstojných pracovních míst pro všechny a k sociálně-ekonomickému posílení postavení marginalizovaných skupin; vyzývá Komisi, aby zvýšila a zaručila účast těchto skupin na obchodních a investičních vztazích mezi EU a OAKTS; zdůrazňuje, že posílení postavení žen a dívek musí být součástí hlavního proudu, a naléhavě vyzývá smluvní strany, aby v úzké spolupráci se zúčastněnými stranami přijaly opatření k dosažení genderové rovnosti, zejména pokud jde o obchod v rámci Afriky, a v rámci obchodních a investičních vztahů mezi EU a OAKTS; vyzývá Komisi, aby aktualizovala své sdělení z roku 2009 o spravedlivém a etickém obchodu;
16. s ohledem na zmenšující se prostor pro občanskou společnost je znepokojen tím, že se smluvní strany zavázaly zvýšit účinné zapojení občanské společnosti pouze „ve vhodných případech“; vyzývá EU, aby podporovala vytvoření institucionálních a operačních struktur a mechanismů s cílem zajistit systematické zapojení občanské společnosti prostřednictvím transparentního a otevřeného dialogu a konzultačního procesu se zástupci občanské společnosti ze zemí EU a OAKTS;
17. zdůrazňuje, že vzájemný vztah mezi EU a OAKTS by měl být založen na společných hodnotách a že hospodářské vztahy je nutné rozvíjet na partnerském základě; zdůrazňuje, že naším společným cílem je zajistit stabilitu a prosperitu a zaručit tak udržitelný hospodářský a sociální růst;
18. je toho názoru, že dohoda, která nahradí dohodu z Cotonou, může přispět k cílům obchodní a investiční politiky EU a zemí OAKTS, a doporučuje Parlamentu její schválení.

**PŘÍLOHA: SEZNAM SUBJEKTŮ NEBO OSOB,
OD NICHŽ ZPRAVODAJKA OBDRŽELA PODNĚTY**

Zpravodajka v souladu s článkem 8 přílohy I jednacího řádu prohlašuje, že při vypracování stanoviska až do okamžiku jeho přijetí ve výboru obdržela podněty od těchto subjektů nebo osob:

Subjekt nebo osoba
Dr. James Nyomakwa-Obimpeh (PhD)
Professor Robert Dussey, Togo's Minister of Foreign Affairs, African Integration and Togolese Abroad, the OACPS' Chief Negotiator and Chair of the Ministerial Central Negotiating Group
CONCORD Europe

Výše uvedený seznam je sestaven na výhradní odpovědnost zpravodajky.

INFORMACE O PŘIJETÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

Datum přijetí	28.11.2023
Výsledek konečného hlasování	+: 30 -: 4 0: 0
Členové přítomní při konečném hlasování	Barry Andrews, Anna-Michelle Asimakopoulou, Tiziana Beghin, Geert Bourgeois, Saskia Bricmont, Daniel Caspary, Paolo De Castro, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Danuta Maria Hübner, Karin Karlsbro, Martine Kemp, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Gabriel Mato, Sara Matthieu, Emmanuel Maurel, Carles Puigdemont i Casamajó, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Inma Rodríguez-Piñero, Helmut Scholz, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt, Marie-Pierre Vedrenne, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Jan Zahradil, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Náhradníci přítomní při konečném hlasování	Michiel Hoogeveen, Javier Moreno Sánchez, Ralf Seekatz

JMENOVITÉ KONEČNÉ HLASOVÁNÍ VE VÝBORU POŽÁDANÉM O STANOVISKO

30	+
NI	Tiziana Beghin, Carles Puigdemont i Casamajó
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Daniel Caspary, Danuta Maria Hübner, Martine Kemp, Gabriel Mato, Ralf Seekatz, Jörgen Warborn, Iuliu Winkler, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Renew	Barry Andrews, Karin Karlsbro, Samira Rafaela, Catharina Rinzema, Marie-Pierre Vedrenne
S&D	Paolo De Castro, Miapetra Kumpula-Natri, Bernd Lange, Margarida Marques, Javier Moreno Sánchez, Inma Rodríguez-Piñero, Joachim Schuster, Mihai Tudose, Kathleen Van Brempt
The Left	Helmut Scholz
Verts/ALE	Saskia Bricmont, Markéta Gregorová, Heidi Hautala, Sara Matthieu

4	-
ECR	Geert Bourgeois, Michiel Hoogeveen, Jan Zahradil
The Left	Emmanuel Maurel

0	0

Význam zkratek:

+ : pro

- : proti

0 : zdrželi se